

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Filosofie

Testul 9

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I TÊTEL

(30 puncte)

Írja a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét, az alábbi estekre vonatkozóan! Minden esetben egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. J.P. Sartre-nál az ember abszolút módon felelős, mert:
 - a. választását meghatározzák
 - b. az emberi természet véglegesen meghatározott
 - c. a választás kizárólag az övé
 - d. az ember azt kell válassza, amit nem akar
2. A jó és a rossz fogalma képezi alapját:
 - a. az episztemiológiai megközelítésnek
 - b. az erkölcs elméleteknek
 - c. az esztétikai megközelítéseknek
 - d. a gnoszteológiai elméleteknek
3. Az alkalmazott etika:
 - a. célja a boldogság értelem által vezérelt keresése
 - b. az ókori hedonizmus modern változata
 - c. szerint egy cselekvés erkölcsi értékét ennek végső célja határozza meg
 - d. konkrét cselekedetet kísérő reflexív folyamat
4. Klasszikus meghatározása szerint, aminek a hiánya a szabadságot jelenti:
 - a. a gyakorlati értelem
 - b. a korlátok
 - c. a koherencia
 - d. a hajlamok
5. J. St. Mill szerint, az erkölcs alapja:
 - a. a kötelesség
 - b. az örömtől való megfosztás
 - c. a hasznosság
 - d. az erény
6. A társadalompolitikai felelősség feltétele, hogy az egyén:
 - a. saját érdekeit követve úgy cselekedjen, ahogy ő jobbnak látja
 - b. vállalja a természeti kényszer megszegésének következményeit
 - c. mások figyelembevételével, saját lelkiismerete szerint cselekedjen,
 - d. tettei következményeinek tudatában, értelem által vezérelve cselekedjen
7. Egy autó jogosítvány nélküli vezetése **nem** tartozik az alkalmazott etika kérdésköréhez, mert:
 - a. pro és kontra érveket feltételez
 - b. spekulatív jellegű
 - c. kifejezetten erkölcsi jellegű és vitatható
 - d. nem kifejezetten erkölcsi jellegű és nem vitatható

8. A pozitiv szabadság feltétele:
- az egyéni célok eléréséhez szükséges feltételek megléte
 - az állam minimális beavatkozása az egyéni életbe
 - bármilyen jellegű kényszer hiánya
 - a politikai hatalom vagy mások által kiszabott önkényes megszorítások hiánya
9. Im. Kant szerint csak azok a cselekedetek erkölcsösek, amelyek végrehajtásának alapja:
- a sajnálat
 - az erkölcsi törvény tisztelete
 - az isteni törvénynek való engedelmesség
 - a szimpátia
10. Melyik lesz legmegfelelőbb értelmezése L. Blaga alkotói sors fogalmának?
- kultúraalkotás, mint misztériumra való ráeszmélés
 - az egyén pillanatnyi szükségletei által kiváltott kultúraalkotás
 - a fizika törvényei által kiváltott kultúraalkotás
 - a biológia törvényei által kiváltott kultúraalkotás

II. TÉTEL (30 pont)

A. A baloldali oszlopban az erkölcsfilozófia sajátos fogalmai vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz kijelentések. Írja a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. eudaimonista etika	1. Központi fogalma a <i>kötelesség</i> .
b. utilitarista etika	2. Úgy véli, hogy az isteni törvény az az erkölcs végső és egyetemes mércéje.
c. deontologikus etika	3. Konkrét tények elemzésével jut el a morális elvekhez.
d. alkalmazott etika	4. Az ókori hedonizmus modern változata.
	5. Úgy véli, hogy az ember számára a legfőbb jó a gyakorlati ész által vezetett cselekvésben áll.

16 pont

B. Érveljen, körülbelül 10 sor terjedelemben azon tézis mellett vagy ellen, mely szerint: „Az egyén csak annyiért felelős a társadalomnak, amennyi viselkedéséből másokat érint.” (J. St. Mill)

8 pont

C. Konkrét példán keresztül mutasson rá a vallás- és lelkiismereti szabadság fontosságára/jelentőségére egy demokratikus társadalomban!

6 pont

III. TÉTEL (30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szövegrészt:

Glaukón: (...) Mondhatná valaki: nagy bizonyítéka ez annak, hogy senki sem igazságos önként, hanem csak kényszerből, és az igazságosságot senki sem tartja kívánandó jónak, hiszen mihelyt valaki képesnek hiszi magát igazságtalankodni, meg is teszi. A maga számára minden férfi előnyösebbnek tartja az igazságtalanságot; igaza is van, mondja majd mindenki, aki erről beszél (...).
(Platón, Az állam).

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

- Azonosítsa a szöveg filozófiai alapgondolatát! **4 pont**
 - Mutasson rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, amelyben a fogalmakat sajátos filozófiai értelmükben használja, az *procedurális igazságosság* és az *esélyegyenlőség* fogalmai közötti összefüggésre! **10 pont**
 - Fejtse ki véleményét a szövegben szereplő filozófiai felfogás időszerűségére vonatkozóan! **6 pont**
- B. Ismerve, hogy a filozófiai egyik alapvető vizsgálódási területe azt taglalja, hogy a világegyetemben mi jellemzi az emberi létezést:
- Érveljen, körülbelül öt sor terjedelemben a kijelentésben megfogalmazott filozófiai gondolat/ tézis mellett! **6 pont**
 - Szemléltesse az *élet értelme* és az *ember teremtő sorsa* közötti összefüggést! **4 pont**